

DATO
20. juni 2024

Demografinotat for Voksenspecialenhedens budget 2025-2028

Notatet her beskriver den demografiske udvikling for Voksenspecialenhedens område, herunder de økonomiske konsekvenser for Kalundborg Kommune til budget 2025-2028.

1. Konklusion

Den demografiske udvikling forventes at betyde at der vil være et behov for tilførsel af 6,3 mio. kr. til Voksenspecialenheden for 2025 på Socialudvalgets område.

Med Ekspertudvalget på socialområdet anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet, Regeringens rammeaftale om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet og delaftalen til ØA2025 mellem Regeringen og KL, vil der i den kommende tid blive besluttet en del ændringer og tiltag omkring Voksenspecialenhedens regi på flere niveauer. Det vil på nuværende tidspunkt ikke være muligt at komme med konkrete bud på den økonomisk betydning på kort og langt sigt.

2. Beskrivelse af området

Den økonomiske udvikling indenfor det specialiserede voksensocialområde udfordres fortsat af stærkt stigende udgifter. Det gælder både på landsplan og lokalt i Kalundborg Kommune. På den baggrund nedsatte KL og Regeringen i forlængelse af økonomiaftalen 2022 et ekspertudvalg som bestod af forskere, professorer, direktører, chefer og formænd for forskellige organisationer: Ekspertudvalget på socialområdet. Udvalgets opgave har været at komme med anbefalinger til, hvordan der fremadrettet kan sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på det specialiserede voksensocialområde. Ekspertudvalgets endelige rapport udkom i april 2024 og indeholder 19 anbefalinger til initiativer, justeringer og tiltag indenfor området i 5 spor:

- 1) Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser
- 2) Vi skal vide hvilken forebyggelse, der kan hjælpe borgeren, før problemerne vokser
- 3) Fokus på kerneopgaven
- 4) Vi skal gøre det der virker
- 5) Progression for borgeren

Regeringen indgik i maj 2024 en rammeaftale med Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre, som skal sigte imod en langsigtet og bæredygtig udvikling af Handicapområdet. Rammeaftalen peger på 25 elementer, som skal bidrage på kort og langt sigt. De kan inddeles i 12 hovedemner:

- 1) Færre unødvendige revurderinger
- 2) Lettere adgang til hjælpemidler

Kontakt

Sagsansvarlig:
Økonomistaben
Økonomi

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

- 3) Merudgiftsydelsen – væk med nidkære regler
- 4) Mere uddannet personale
- 5) Faglighed og viden
- 6) De mest specielle behov skal mødes af særlige tilbud
- 7) Sammenhæng mellem pris og kvalitet
- 8) Et opgør med forråelse
- 9) Det rigtige tilbud første gang
- 10) Værgers kendskab til borgeren
- 11) Ændringer af reglerne om magtanvendelse
- 12) Pengene skal bruges på mennesker.

Initiativerne spænder over nytænkning af servicelovens bestemmelser indenfor handicapområdet, til krav om data og takstmodeller. Effekten må vurderes løbende fra år til år, netop fordi initiativerne vil blive vedtaget og igangsat på forskellige tidshorisonter og med meget forskellige forberedelsesarbejder overordnet set. Der forventes ikke at være nogen effekt i 2025.

Delaftalen om det specialiserede socialområde til Økonomiaftalen 2025 imellem Regeringen og KL peger primært på udmøntninger af ekspertudvalgets anbefalinger. Aftalen indeholder på den baggrund en række tiltag, der samlet set skal øge det kommunale prioriteringsrum, skabe større tryghed og forudsigelighed for borgerne og reducere udgifterne på det specialiserede socialområde. Samtidig skal anbefalingerne bidrage til en bedre styring på socialområdet, så ressourcerne bruges bedst muligt og bidrager til en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling.

Hovedaftalen om kommunernes økonomi 2025 imellem Regeringen og KL lægger særligt vægt på styrkelse af den borgernære velfærd under et. Derfor forøges servicerammen med 3,4 mia. kr. i 2025 for kommunerne under et. Den afsatte anlægsramme på botilbudsområdet, som blev vedtaget med Økonomiaftalen 2024, fortsættes i sin oprindelige form. På den længere bane skal der gennemføres en række store reformer og politiske aftaler, der skal ske en frisættelse af velfærdsområderne, ligesom der skal rettes endnu mere fokus på digitalisering.

Disse tiltag vil få betydning for det specialiserede områdes økonomi, men det vil på nuværende tidspunkt ikke være muligt at komme med kvalificerede bud på de økonomiske effekter, dog forventes det ikke at der vil kunne ses en effekt allerede i 2025. Der vil dog skulle bruges en del ressourcer til implementeringer og justeringer løbende og allerede fra nu, fx i forhold til de tiltag som er afhængige af data, metoder og tilrettelæggelse.

3. Budgetforudsætninger 2025-2028

Voksenspecialenhedens forbrug er som på landsplan primært udfordret af en kompleksitet i en del sager, som betyder at der skal gives omfattende indsatser til nogle borgere. Det er altså ikke så meget mængden af sager, som påvirker udviklingen i udgifterne, men derimod stigende udgifter i de respektive sager.

Voksenspecialenheden forventer en forskydning i antallet af sager fra midlertidige botilbud til længerevarende botilbud, særligt fordi enkelte særligt dyre sager, skal overføres imellem de 2 indsatser på baggrund af domme afsagt af domstolene i 2024. Altså ligger det forventede merforbrug primært i botilbudsområdet, hvor de fleste andre områder indenfor Voksenspecialenhedens regi stort set forventes at være uændrede.

På den baggrund forventes det med udgangspunkt i udviklingen til og med juni 2024 og beregnet prognose for 2025, at der vil være et behov for en tilførsel til budgettet på 6,3 mio. kr.

4. Risikovurdering i forhold til budgetoverholdelse

Housing first

Hjemløsestrategien blev vedtaget i 2023 og trådte i kraft den 1. oktober d.å. Udviklingen følges nøje i 2024 og udsigterne her er, at der kan være risiko for at Voksenspecialenheden har et større refusionsbortfald end det som er kompenseret via DUT-midler. Der arbejdes målrettet med sagsbehandlingen omkring hjemløse og med Housing First i Center 2. Den store udfordring indenfor hjemløseområdet, er at finde egnede boliger, som borgerne rent faktisk har råd til, og selvom der i forbindelse med resultaterne af projekt Fremtidens Sociale Boliganvisning nu er et betydeligt bedre flow i anvendelsen af anvisningsberettigede boliger i boligselskaberne, kan det fortsat vise sig at være den største udfordring i forhold til at kunne hjælpe borgere videre og dermed reducere udgifter og refusionsbortfald på området.

Manglende afgang

2024 har hidtil som 2023 vist sig at være årene hvor der ikke sker nævneværdig naturlig afgang. Det kan få betydning for forventningerne til den demografiske udvikling.

Kompleksitet i sager

Udgifterne på landsplan og i Kalundborg Kommune er stigende, primært på baggrund af stadig mere komplekse sager. Det er beskrevet mere indgående af flere instanser, herunder KL. Udfordringen er også beskrevet af Voksenspecialenheden i temabudgetteringen for 2024. De allermest komplekse sager kan koste helt op til 5 mio. kr. årligt og i sjældne tilfælde mere. Det betyder at der i virkeligheden skal ganske få sager til, for at udgifterne kan stige betydeligt. Dette er et af de indsatsområder, som Ekspertudvalget, KL og Regeringen pejler efter i forhold til initiativer og tiltag, men det vil være et af de områder, hvor effekten af initiativerne er mere langsigtede.

Ankesager

Dette vedrører primært sager om mellemkommunal refusion, som kan få uventede økonomiske konsekvenser, altså sager hvor borgere flytter til eller fra Kalundborg Kommune, eller hvor en anden kommune har bevilget et tilbud i Kalundborg Kommune og efterfølgende frasiger sig betalingsforpligtelsen.

Domme til borgere

Når borgere får en dom, kan økonomien gå begge veje i Voksenspecialenhedens regi. Hvis borger dømmes til ophold i Kofoedsminde vil der udelukkende være udgifter til beskæftigelsestilbud, men hvis borger dømmes til ophold i kommunens regi, er det altid forbundet med ret store udgifter. En enkelt sag kan derfor give betydelige økonomiske udsving.

Nedlukning af tilbud i en anden kommune

I 2023 rejste en nabokommune et krav for medfinansiering af lukning af et botilbud. Kalundborg Kommune er imidlertid ikke enig i at nedlukningen havde en karakter, hvor andre kommuner skal bidrage til udgifterne for nedlukning og underskuddet i tilbuddet. Afklaringen forventes at vare noget tid og hvis det alligevel viser sig at Kalundborg Kommune har en andel i nedlukningen, vil udgiften på 3,6 mio. kr. formodentlig komme i slutningen af 2024 eller i løbet af 2025.

Uerholdelige krav

Borgere har en samlet gæld til Kalundborg Kommune på godt 1,0 mio. kr. for manglende betaling af egenbetaling i botilbud igennem årene. Det er egenbetaling til krisecentre, forsorgshjem, midlertidige botilbud og længerevarende botilbud. Det er Gældsstyrelsen som opkræver gælden hos borgerne og hvis de vurderer at borger aldrig bliver i stand til at betale, afskrives gælden derfra. Det bevirker at det afskrevne beløb udgiftsføres hos Voksenspecialenheden og afskrivningerne kan variere betydeligt fra år til år. I 2024 er der foreløbigt udgiftsført ca. 0,3 mio. kr. i den forbindelse.

Opsummering

Som nævnt kan manglende naturlig afgang betyde at den demografiske udvikling munder ud i et stigende antal sager i Voksenspecialenhedens regi og set i lyset af at kompleksiteten i enkeltsager, kan medføre betydelige stigninger i

udgifterne, anbefales det at bibeholde demografipuljen i Økonomiudvalgets regi på 9,0 mio. kr. på det specialiserede voksesocialområde.